

باسمه تعالی

پرسش نامه مرحله پنجم دوره غیر حضوری
سیری در نهج البلاغه

کتاب شریف نهج البلاغه

نامه ۴۰ تا ۴۰

ویژه اساتید

معاونت آموزشی تربیتی جامعه الزهراء سلام الله علیها

اداره کل امور تربیتی

اداره قرآن و حدیث

باسمه تعالی

مقام معظم رهبری مدظله العالی: «امروز شرایطی مشابه شرایط حکومت دوران امیرالمؤمنین علیه السلام است. پس روزگار، روزگار نهج البلاغه است. می شود از دیدگاه دقیق و نافذ امیرالمؤمنین علیه السلام به واقعیتهای جهان و جامعه نگاه کرد و بسیاری از حقایق را دید و شناخت و علاج دردها را پیدا کرد. همین است که به نظر ما امروز بیش از همیشه به نهج البلاغه محتاج تریم.»
بیانات مقام معظم رهبری در کنگره چهارم نهج البلاغه، ۱۳۶۳

اداره قرآن و حدیث وابسته به اداره کل امور تربیتی معاونت آموزشی تربیتی جامعه الزهراء سلام الله علیها در راستای ترویج نهج البلاغه خوانی و انس با این کتاب سترگ و با هدف گسترش دامنه مطلعان و مبلغان معارف و فرهنگ علوی، دومین دوره غیر حضوری نهج البلاغه خوانی با عنوان «سیری در نهج البلاغه» را برگزار می نماید:

منبع: نهج البلاغه، نامه ۱ تا ۴۰

شیوه دریافت سؤالات:

- ✓ آملی تاتر طبقه ۴ شهید بهشتی (ره)، درس اخلاق اساتید
- ✓ سایت جامعه الزهراء سلام الله علیها به نشانی jz.ac.ir
- ✓ کانال جامعه الزهراء سلام الله علیها @jz_news در سروش
- ✓ کانال اساتید جامعه الزهراء سلام الله علیها در سروش @asatid2159

مهلت تحویل پاسخنامه: ۹۷/۱۲/۲۷

روش تحویل پاسخنامه:

- آملی تاتر طبقه ۴ شهید بهشتی (ره)، درس اخلاق اساتید
- ارسال پاسخنامه تایپ شده یا pdf به پست الکترونیکی hadith@jz.ac.ir

شماره تماس: ۳۲۱۱۲۳۵۵

مقدمه:

نهج البلاغه در مکتب تشیع:

استاد شهید مرتضی مطهری:

«نهج البلاغه چندین دنیا دارد: دنیای زهد و تقوا، دنیای عبادت و عرفان، دنیای ملاحم و مغبیات، دنیای سیاست و مسئولیت های اجتماعی، دنیای حماسه و شجاعت ...»

امتیاز نهج البلاغه برای فردی که سخن‌شناس باشد و زیبایی سخن را درک کند نیاز به توضیح و توصیف ندارد. اساساً زیبایی درک کردنی است، نه وصف کردنی؛ نهج البلاغه پس از نزدیک چهارده قرن برای شنونده امروز همان لطف و حلاوت و گیرندگی و جذابیت را دارد که برای مردم آن روز داشت است.» مطهری، مرتضی: سیری در نهج البلاغه، ص ۷.

عارف بزرگوار مرحوم آیه‌الله حاج میرزا علی آقا شیرازی (ره) که در زمان خود اسوه علم و تقوا بوده و امروزه برای آشنایان با معارف اسلامی نامی آشناست، از استادان و غواصان دریای بی‌کران نهج البلاغه بوده است.

استاد شهید مطهری که خود نهج البلاغه‌شناس مهمی است در مکتب این دانشور، زانوی تعلم بر زمین زده و با عالم شگفت کتاب حکمت‌آمیز علی علیه السلام آشنا شده است؛ وی می‌گوید: او (آیه‌الله حاج میرزا علی آقا شیرازی) یک نهج البلاغه مجسم بود، مواعظ نهج البلاغه در اعماق جاننش فرو رفته بود.

برای من محسوس بود که روح این مرد با روح امیرالمؤمنین علیه السلام پیوند خورده و متصل شده است. مطهری، مرتضی: عدل الهی، صدرا، تهران، ۱۳۷۸، ج ۱۰، ص ۴۹.

جالب این که آشنایی و پیوند این عارف با نهج البلاغه از طریق مرحوم شهید مدرس بوده است؛ به گفته میرزا علی آقا شیرازی، مدرس نخستین کسی بوده که تدریس نهج البلاغه را در حوزه‌های علمیه رسمی کرد و این کتاب گرانسنگ را متن درسی برای تعلیم قرار داد. گلی زواره، غلامرضا، شهید مدرس ماه مجلس، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ج ۱، ص ۵۴.

راهنمای دوره:

- با خلوص نیت و با طهارت سرسفره نهج البلاغه بنشینیم؛ خواهیم دید همانطور که خود وعده داده اند ما را از چشمه سار علم و معرفت خویش خواهند چشانند.
- در این طرح نیاز به کتب شرح و تفسیر نداریم چون هدف آشنایی با کلام حضرت است.
- اگر در حین مطالعه به سوال برخورد کردید تامل نمایید؛ با مطالعه بیشتر در حکمتها، نامه‌ها و خطبه‌ها به پاسخ سوال دست می‌یابید؛ و در صورت لزوم

با مراجعه به فهرست موضوعی انتهای ترجمه مرحوم دشتی در موضوع مدنظر تان با کمک نهج البلاغه به جواب سؤالتان خواهید رسید.

- در دور اول قرائت نهج البلاغه برخلاف آنچه گفته شده که نهج البلاغه سنگین و مشکل است، در می یابیم بیش از ۷۰ درصد نهج البلاغه حتی برای نوجوانان و عوام قابل فهم است.
- می توانیم با تشکیل حلقه ای از اعضای خانواده، دوستان و علاقه مندان برای تشکیل جلسه معرفتی نهج البلاغه خوانی اقدام کنید.
- شروع خواندن از حکمتها (خواندن از آسان به سخت، حکمتها کاربردی تر و آسان تر است و این مجال را به ما خواهد داد تا با ادبیات و سیاق کلام حضرت آشنا شویم)؛ خواندن نامه ها از آخر به اول خواندن خطبه ها از آخر به اول.

سوالات مرحله نهم نهج البلاغه (نامه ۴۰ تا)

سوالات تستی

۱. امام علی علیه السلام کدام یک از کارگزاران خود را به سبب خرید خانه ای گرانقیمت مورد عتاب شدید قرار داد؟ (نامه ۲)
(الف) عثمان بن حنیف
(ب) شریح قاضی
(ج) زیاد بن ابیه
(د) أشعث بن قیس
۲. ترجمه دقیق این عبارت کدام گزینه است؟: « وَ إِنَّ عَمَلَكَ لَيْسَ لَكَ بِطُعْمَةٍ وَ لَكِنَّهُ فِي عُنُقِكَ أَمَانَةٌ » (نامه ۵)
(الف) و همانا اعمال تو ارزشی و طمعی نسبت به آنها نیست ولی وبالی بر گردن توست.
(ب) و همانا رفتارهای تو نباید طعمه برای تو باشد ولی آنها امانتی برای توست.
(ج) و همانا پست فرمانداری برای تو وسیله آب و نان نبوده، بلکه امانتی در گردن تو است.
(د) و همانا حکومت تو عمل بی طمع تو نیست، ولی این امانتی بر گردن توست.
۳. کسی که نسبت به بیعت با امام بعداً دچار تردید شود چه ویژگی دارد؟ (نامه ۷)

- الف) منافق
ج) پیمان شکن (ناکث)
ب) نادان
د) کافر
۴. امیرالمومنین علی علیه السلام چه کسی را مأمور گرفتن بیعت از معاویه تعیین کرده بود؟ (نامه ۸)
- الف) ابن عباس
ج) مالک اشتر
ب) عدی بن حاتم
د) جریر بن عبدالله
۵. این جملات در وصف چه گروهی گفته شده است: «می خواستند پیامبرمان صلی الله علیه و آله را بکشند و ریشه ما را در آورند و در این راه اندیشه‌ها از سرگذرانند، و هر چه خواستند نسبت به ما انجام دادند؟» (نامه ۹)
- الف) بنی امیه
ج) یهودیان
ب) خویشاوندان پیامبر صلی الله علیه و آله
د) منافقان
۶. ترجمه دقیق این متن را انتخاب کنید: «بِعَيْرِ قَدَمِ سَابِقٍ وَ لَا شَرَفِ بَاسِقٍ؟» (نامه ۱۰)
- الف) بدون پیشگامی و بدون افتخار عملی؛
ب) بدون ورود در کار و بدون افتخار قبلی از انجام آن؛
ج) بدون سابقه درخشان در دین و شرافت والای خانوادگی؛
د) بدون دینداری قدیمی و با سابقه و شرافت اخلاقی؛
۷. این جملات در مقام تعریف از چه کسی می باشد: «زیرا که او، نه سستی به خرج داده و نه دچار لغزش می شود؛ نه در آنجایی که شتاب لازم است کندی دارد، و نه آنجا که کندی پسندیده است شتاب می گیرد.» (نامه ۱۳)
- الف) محمد بن ابی بکر
ج) معقل بن قیس (فرمانده پیشاهنگان لشکر)
ب) امام حسن علیه السلام
د) مالک اشتر
۸. کشتن تعدادی در جنگ ممنوع است، کدامیک از گزینه های زیر جزو این لیست نیستند؟ (نامه ۱۴)
- الف) فرماندهان برجسته
ب) زنان
ج) فراریها
د) زخمی ها
۹. امیرالمومنین علی علیه السلام کدام شهر را "جایگاه شیطان" و "کشتزار فتنه ها" نامیده اند؟ (نامه ۱۸)
- الف) شام
ب) بصره
ج) کوفه
د) یثرب

۱۰. حضرت علی علیه السلام در نامه ۲۶ بزرگترین خیانت را خیانت به چه کسانی می دانند؟

(الف) خیانت به والدین

(ب) خیانت به امت

(ج) خیانت به رهبر

(د) خیانت به فرزند

۱۱. طبق بیان امیرالمومنین علی علیه السلام تمام اعمال خوب انسان وابسته به کدام عمل می

باشد؟ (نامه ۲۷)

(الف) محبت ولی

(ب) نیت خالص

(ج) ایمان

(د) نماز

سوالات تشریحی

۱۲. اصل قضیه کشته شدن عثمان و افراد دخیل در این واقعه را طبق بیان امیرالمومنین علیه السلام توضیح

دهید؟ (نامه ۱)

۱۳. چرا بیعت صورت گرفته با امیرالمومنین علیه السلام درست و لازم الاتباع بود؟ (نامه ۶)

۱۴. دستورالعمل امیرالمومنین علیه السلام به نماینده خودش درباره برخورد با معاویه را بیان کنید؟ (نامه ۸)

۱۶. پیامبر صلی الله علیه و آله در جنگ ها هنگام شدید شدن وضعیت چگونه برخورد می کردند؟ (نامه ۹)

۱۷. امیرالمومنین علیه السلام در جواب تهدید جنگی معاویه چه پاسخ دندان شکنی را دادند؟ (نامه ۱۰)

۱۸. محل استقرار فرمانده در جنگ ها طبق دستورالعمل مولا علی علیه السلام کجا باید باشد و چرا؟ (نامه ۱۲)

۱۹. دستورالعمل امیرالمومنین علیه السلام در برخورد با زنان حاضر در جنگها را کامل بیان کنید؟ (نامه ۱۴)

۲۰. روش برخورد حاکم اسلامی با مردم مشرک منطقه تحت امرش چگونه باید باشد؟ (نامه ۱۹)

۲۱. شرط امام علی علیه السلام با وصی خودشان در قبال وصیتهای مالی شان چه بود؟ (نامه ۲۴)

۲۲. بایسته های اخلاقی ماموران اخذ زکات در تعامل با مردم را طبق بیان امیرالمومنین علیه السلام توضیح

دهید؟ (نامه ۲۵)

۲۳. اثرات دنیوی و اخروی خیانت را بیان کرده و شنیع ترین نوع آن را نیز بیان کنید؟ (نامه ۲۶)

۲۴. روایت امام علی علیه السلام از پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله درباره خطر منافقین در جامعه اسلامی را بیان

کنید؟ (نامه ۲۷)

۲۵. مقایسه نفر به نفر امیرالمومنین علی علیه السلام بین فضیلت های بنی هاشم و بنی امیه را در نامه به معاویه

بیان کنید؟ (نامه ۲۸)

۲۶. نحوه رفتار امیرالمومنین علیه السلام با عثمان چگونه بود؟ (نامه ۲۸)

۲۷. به چه دلایلی امیرالمومنین علیه السلام شتاب در تربیت نوجوان را ضروری می دانند؟ (نامه ۳۱)
۲۸. سه موضوع اولیه و مهم در روش تربیت فرزند که طبق بیان امیرالمومنین علیه السلام باید آموزش داد چیست؟ (نامه ۳۱)
۲۹. در بحث ضرورت توجه به معنویات، هنگام بروز تحولات ناگوار در زندگی چگونه باید با آن برخورد کرد؟ (نامه ۳۱)
۳۰. معیار اخلاقی کلان در روابط اجتماعی از منظر امیرالمومنین علیه السلام چیست؟ توضیح دهید (نامه ۳۱)
۳۱. خداوند متعال به چند حالت دعای افراد را اجابت می فرماید؟ (نامه ۳۱)
۳۲. گوشه ای از مظلومیت امیرالمومنین علیه السلام پس از شهادت مالک اشتر و محمد بن ابی بکر را بیان کنید؟ (نامه ۳۵)
۳۳. امیرالمومنین علی علیه السلام مردم شام را که قصد توطئه در مکه داشتند را چگونه توصیف می کنند؟ (نامه ۳۲)
۳۴. امیرالمومنین علیه السلام چه ویژگی هایی در توصیف محمد بن ابی بکر را بیان کرده اند؟ (نامه ۳۵)
۳۵. نظر قاطع امیرالمومنین علیه السلام درباره ادامه جنگ با وجود سختی های فراوان چه بود؟ (نامه ۳۶)
۳۶. به سبب چه ویژگی هایی امیرالمومنین علی علیه السلام مالک اشتر را برای فرمانداری مصر انتخاب کردند؟ (نامه ۳۸)
۳۷. امیرالمومنین علیه السلام با چه صفاتی عمروعاص را توصیف کرده اند؟ (نامه ۳۹)

درناه حضرت صاحب الامر علیه السلام زجر الشریف پانزده و موفق باشید.

پاسنامه سوالات تسمی مسأله:

کلاس: د

نام و نام خانوادگی:

سوال	الف	ب	ج	د	سوال	الف	ب	ج	د
۱					۲۱				
۲					۲۲				
۳					۲۳				
۴					۲۴				
۵					۲۵				
۶					۲۶				
۷					۲۷				
۸					۲۶				
۹					۲۷				
۱۰					۳۰				
۱۱					۳۱				
۱۲					۳۲				
۱۳					۳۳				
۱۴					۳۴				
۱۵					۳۵				
۱۶					۳۶				
۱۷					۳۷				
۱۸					۳۸				
۱۹					۳۹				
۲۰					اللهم صل علی محمد و آل محمد				